

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Kateřinou Peroutkovou ve věci

žalobkyně: **L. K.**, narozená dne X
bytem X
zastoupená zákonnou zástupkyní M. K., nar. dne X
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 10. 2023, č. j. X

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 15. 10. 2023, č. j. X se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou podanou k Městskému soudu v Praze domáhala přezkoumání shora uvedeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo podle § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) změněno rozhodnutí ze dne 22. 2. 2023, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) vydané Úřadem práce České republiky – krajská pobočka pro hl. m. Prahu (dále jen „správní orgán I. stupně“), a to tak, že se žalobkyni podle § 7 a v souladu s § 4 odst. 1, § 8, § 9, § 11, § 13, § 14 odst. 4 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění účinném do 31. 12. 2023 (dále jen „zákon č. 108/2006 Sb.“) snižuje od května 2022

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

příspěvek na péči z 13 900 Kč na výši 6 600 Kč měsíčně. Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobkyni příspěvek na péči odňat.

II. Obsah žaloby

2. Žalobkyně zcela souhlasí se závěry žalovaného, že vedle základních životních potřeb péče o zdraví a oblékání a obouvání rovněž nezvládá potřeby orientace, komunikace a osobní aktivity, také akceptuje odůvodnění týkající se zvládání základní životní potřeby mobilita. Vzhledem k dlouhodobě nepříznivému zdravotnímu stavu žalobkyně se ale nelze ztotožnit se závěrem, že ve společensky přijatelném rozsahu zvládá také základní životní potřeby tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby a stravování. Žalobkyně trpí mentální retardací s těžkou pervazivní vývojovou poruchou autistického spektra, atypickým autismem, a to na základě vrozené genetické aberace, bohužel nemá šanci na výrazné zlepšení stavu.
3. K oblasti stravování žalobkyně uvedla, že mentálně zdraví vrstevníci jsou nepochybně dobře srozuměni s tím, že celodenní konzumace sladkostí může mít závažný dopad na jejich zdraví, vědí, jaká strava je vhodná u jaké příležitosti dané denní doby, a nepotřebují celodenní dohled. Žalovaný nepřihlédl k právním předpisům, které definují schopnosti zvládat základní životní potřebu stravování (příloha č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některé ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „prováděcí vyhláška“)), zde je uvedeno, že osoba má být schopna si ke konzumaci vybrat hotový nápoj nebo potraviny či konzumovat stravu v běžném denním režimu. Z předložených lékařských zpráv a závěru ze sociálního šetření je ale zjevné, že tyto činnosti žalobkyně vůbec nezvládá, uvádí se v nich, že by bez dohledu konzumovala jen sladké, a to ve velkém množství, nedokáže si jídlo přiměřeně vybrat, sama si je nepřipraví, je nesamostatná a potřebuje stále vedení. Žalobkyně se v čase orientuje jen pomocí piktogramů každodenně chystaných pečující osobou. Žalovaný akcentoval pouze motorickou dovednost, ale opomenul zohlednit mentální retardaci, nevycházel z vlastních rozhodovacích principů uvedených v čl. 6 bod D Instrukce náměstkyně pro řízení sekce sociálně pojistných systémů č. 15/2016 (dále jen „Instrukce“).
4. Odůvodnění zvládání základních životních potřeb tělesná hygiena a výkon fyziologické potřeby zcela ignoruje mentální postižení žalobkyně a je v přímém rozporu s čl. 6 bod F Instrukce. Žalobkyně nechápe, proč se hygiena dodržuje, proč by měla provádět očistu po výkonu malé a velké potřeby, proč by si měla čistit zuby, používat menstruační vložky apod. Potřebuje tak dohled a dopomoc, bez zásahu jiné osoby by vůbec neprovedla celkovou hygienu, nečesala by se, nečistila by si zuby, nepoužívala by hygienické pomůcky, fyzická dopomoc po verbálním vedení je potom důsledek špatné motoriky žalobkyně. Žalovaný ale v tomto ohledu zcela opomenul § 1 odst. 3 písm. b) a § 2 odst. 1 prováděcí vyhlášky. Uvedené potvrzují jak závěry ze sociálního šetření, tak lékařské zprávy. Nelze pochybovat o tom, že vrstevníci žalobkyně jsou v oblasti tělesné hygieny a výkonu fyziologických potřeb zcela samostatní a znají důsledky absence či špatného provedení těchto činností.
5. Vzhledem k logickým rozporům a opomenutí posuzovaných kritérií stanovených právními předpisy jsou posudek PK MPSV a napadené rozhodnutí chybné. Ve vztahu k oblasti životních potřeb stravování, tělesná hygiena a výkon fyziologické potřeby chybí objektivita, přesvědčivost a formální korektnost. Žalobkyně se v rámci správního řízení podrobně vyjádřila k posudku, upozorňovala na rozpor s rozhodovacími kritérii a

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

právními předpisy, rovněž požadovala přizvání k jednání posudkové komise. Je zjevné, že napadené rozhodnutí a posudek MPSV zcela podceňují závažnost zdravotního stavu žalobkyně, doložená dokumentace uvádí, že postižení je pervazivní a nemá šanci na zlepšení stavu, lze spíše očekávat zhoršení, v napadeném rozhodnutí ale chybí jakékoliv odůvodnění, jak oproti předchozímu hodnocení došlo k markantnímu zlepšení sebeobsluhy v oblastech tělesné hygieny a výkonu fyziologické potřeby, nutná pomoc s očistou přitom byla u žalobkyně v podstatně nižším věku shledána dostatečným kritériem pro zjištění neschopnosti starat se o sebe sama. Oblast stravování byla hodnocena stejně, žalovaný se nezaobíral tím, zda dovednost je založena pouze na samostatné konzumaci naporcovaného jídla i ve věku 15 nebo 16 let. S věkem žalobkyně nároky na péči rostou, s přibývajícím věkem se stále více mentálně vzdaluje svým zdravým vrstevníkům, motorické deficity se nelepší. Žalobkyně je 24/7

závislá na péči jiné osoby, ta jí navíc musí být dobře známá, péče je tak organizačně, časově a finančně náročná. Navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný k námitce nezvládání potřeby stravování uvedl, že neměl pochyby o přesvědčivosti posudkového závěru, neboť komise vysvětlila, proč nepovažuje námitky ohledně jednostranné preference potravin za posudkově významné. Příprava jídla se hodnotí v rámci potřeby péče o domácnost. V případě potřeby stravování navíc u žalobkyně nedošlo k žádné změně, tato potřeba jí nebyla uznána ani v mladším věku. Schopnost zvládat základní životní potřeby se u nezletilých osob hodnotí s ohledem na to, zda se jedná o každodenní mimořádnou péči ve srovnání se zdravými vrstevníky, dohled nad vhodným složením stravy nelze hodnotit jako mimořádnou péči.
7. Ke zvládání základních životních potřeb tělesná hygiena a výkon fyziologické potřeby uvedl, že důvodem pro uznání může být jen těžká nebo úplná porucha funkčních schopností, jedná se zejména o těžké funkční postižení horních končetin, ztráta úchopové schopnosti a těžká psychická postižení s těžce narušenými sociálními stereotypy, což není případ žalobkyně. Dohled a případnou kontrolu nelze z hlediska hodnocení nezletilých hodnotit jako mimořádnou péči. Navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV. Obsah správního spisu

8. Ze správního spisu soud zjistil, že podle posudku ze dne 3. 1. 2018 č.j. LPS/2017/3413-P8_CSSZ žalobkyně nebyla schopna samostatně zvládat sedm základních životních potřeb, tj. orientace, komunikace, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity. Rozhodnutím správního orgánu I. stupně ze dne 4. 4. 2018 č. j. X jí byl přiznán příspěvek na péči ve výši 9 900 Kč měsíčně od prosince 2017 pro nezvládání sedmi základních životních potřeb.
9. Správní orgán I. stupně oznámením ze dne 6. 6. 2022 zahájil z moci úřední správní řízení ve věci opětovného posouzení nároku a výše dávky na příspěvek na péči. Dne 18. 10. 2022 bylo u žalobkyně provedeno sociální šetření. V záznamu je ohledně stravování uvedeno, že žalobkyně se sama nají a napije, používá příbor, dietu nemá. Ráda sladké a kdyby ji matka nehlídala, jedla by jen sladké a ve velkém množství. Jídla tedy neodlišuje a nedokáže si přiměřeně vybrat. K tělesné hygieně je uvedeno, že žalobkyni je tato oblast celkem „jedno“, bez dohledu by se nemyla snad vůbec. Když ji matka řekne, umyje se, ale je nutná kontrola a někdy dopomoc, např. pořádně spláchnout šampón apod. I v oblasti fyziologické potřeby potřebuje žalobkyně minimálně slovní doprovod a kontrolu, někdy i dopomoc, zejména při očištění po stolici a při menstruaci.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

10. Posudek o zdravotním stavu ze dne 30. 12. 2022, č. j. LPS/2022/2699-P8_CSSZ (dále jen „prvostupňový posudek“) vycházel ze zdravotnické dokumentace MUDr. S., PLDD ze dne 22. 12. 2022, endokrinologického vyšetření ze dne 20. 5. 2022 MUDr. S. a výsledků sociálního šetření ze dne 18. 10. 2022. Dle posudku je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu středně těžký infantilní autismus v terénu mentální retardace, žalobkyně trpí vývojovou receptivní dysfázií. Jsou shrnuty předchozí posudkové závěry, lékařské zprávy a zjištění, posudkový lékař konstatoval, že sociální šetření ze dne 18. 10. 2022 neodpovídá předchozím zdravotnickým nálezům ani nálezů PK MPSV ze dne 10. 3. 2022, oproti předchozímu posouzení došlo k pozitivnímu vývoji. Oblast mobility byla uznána jako zvládaná, akceptovatelná je i chůze v pomalejším tempu s přestávkami a za využití opěrné pomůcky. Po stránce psychické je žalobkyně ve vlastním prostředí orientovanou osobou, místem i časem, není prokázána kognitivní porucha na úrovni alespoň těžké demence, která by vedla ke ztrátě orientačních schopností a duševních kompetencí. Také stav zrakových a sluchových funkcí nevede k nezvládnutí základní životní potřeby komunikace a orientace. Ani oblast stravování nelze uznat za nezvládnutou, žalobkyně si dle sociálního šetření dovede nalít nápoj, používá příbor. Není zjištěn žádný důvod pro nezvládnutí základních stravovacích činností, k porcování stravy mohou být využity speciální pomůcky, apod. Posudkový lékař naopak uznal za nezvládnutou oblast oblékání a obouvání, nad touto oblastí je potřeba dohledu. Oblast tělesné hygieny žalobkyně zvládá, při daných duševních, zrakových a motorických schopnostech není zjištěn žádný relevantní důvod pro nezvládnutí základních činností v oblasti hygieny. Rovněž zvládá oblast výkon fyziologické potřeby, není zjištěna ztráta funkce dolní končetiny, funkční ztráta dominantní horní končetiny nebo podstatné omezení funkce obou horních končetin, praktická nebo úplná nevidomost, těžká duševní porucha spojená se sociální dezintegrací, která by zabraňovala adekvátnímu včasnému uvědomění si potřeby výkonu fyziologické potřeby, případně včasného řešení nastalé situace nebo komplikace, přičemž ani užívání absorpčních pomůcek by nebylo posudkově akceptovatelné při neschopnosti samostatné výměny, u žalobkyně není při absenci ztráty schopnosti úchopu předpoklad neschopnosti samostatné výměny, případně užitých absorpčních pomůcek. Péči o zdraví nezvládá, přiměřené osobní aktivity zvládá. Žalobkyně tedy nezvládá celkem 2 základní životní potřeby, a to péči o zdraví a oblékání, obouvání. Jde o osobu do 18 let věku, která nesplňuje zdravotní podmínky pro uznání stupně závislosti, datum bylo stanoveno na 1. 5. 2022.
11. V prvostupňovém rozhodnutí ze dne 22. 2. 2023 správní orgán I. stupně rozhodl tak, že příspěvek se odnímá ode dne 1. 3. 2023, neboť z nového posouzení nároku vyplynulo, že žalobkyni nelze podle § 8 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb. považovat za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby. Dle prvostupňového posudku žalobkyně potřebuje pomoc ve dvou oblastech základních životních potřeb (péče o zdraví a oblékání, obouvání), nepotřebuje tak z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu každodenní pomoc nebo dohled alespoň ve 3 oblastech základních životních potřeb posuzovaných podle § 9 zákona č. 108/2006 Sb.
12. Žalobkyně podala proti prvostupňovému rozhodnutí odvolání ze dne 7. 3. 2023, ve kterém konstatovala, že správní orgán I. stupně postupoval nezákonně, posudkový lékař v prvostupňovém posudku vycházel mimo jiné z názoru PK MPSV ze dne 10. 3. 2022, ačkoliv sama PK MPSV zdůrazňovala, že se nejednalo o posouzení stupně závislosti, nýbrž o posouzení pro účely průkazu osoby se zdravotním postižením. Na základě toho pak posudkový lékař konstatoval, že závěry ze sociálního šetření ze dne 18. 10. 2022

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

neodpovídají nálezu PK MPSV a de facto je tak pro svůj posudek nezohlednil a vycházel z jiného, zcela irelevantního posudku. Posudkový lékař vůbec nepřihlédl k tomu, že u žalobkyně je prokázána středně těžká až těžká mentální retardace, na jejímž základě o sebe není schopna pečovat, stejně tak nebylo přihlédnuto k poruše autistického spektra jakožto postižení, které je výrazně spjato se sociální dezintegrací. Obtíže žalobkyně netkví v motorice, i když i v ní má značné mezery, ale ve velmi omezených mentálních schopnostech. Za zmatečné pak považuje pasáže posudku týkající se požadavku nálezu středně těžké demence, žalobkyni je diagnostikována střední až těžká mentální retardace, což se s demencí ve smyslu degenerativních změn v mozkové tkáni vylučuje. Žalobkyně je 24 hodin denně závislá na pomoci jiné osoby. Pokud jde o mobilitu, potřebuje vždy doprovod, postrádá jakýkoliv orientační smysl, není schopna dojít z bodu A do bodu B, s orientací v čase jí pomáhají piktogramy zobrazující program dne, běžné sociální situace nezvládá. Co se týče komunikace, s ohledem na svou diagnózu v podstatě nemluví, nerozumí víceslovným větám, nedokáže komunikovat přes mobilní telefon, nedovede číst ani psát, na veřejnosti se někdy chová nevhodně z důvodu absence jakékoliv komunikační schopnosti s cizími lidmi. U stravování žalobkyně nerozlišuje, co zrovna požívá, není schopna si stravu vybrat a připravit, absentuje pocit včasné sytosti a pojem o vhodnosti potravy pro daný účel, stravu jí nelze ani připravit k ohřevu. U osobní hygieny potřebuje vždy alespoň verbální asistenci, nedbá na koupání či sprchování, je třeba jí dozorovat, u péče o chrup je třeba pevná intervence, taktéž u mytí vlasů a stříhání nehtů, zvláštní hygienická péče je pak potřeba v období menstruace. Rovněž výkon fyziologické potřeby se neobejde bez pomoci pečující osoby, zejména u výkonu velké potřeby, žalobkyně zásadně nechápe důvod provedení následné hygieny, pečující osoba ji musí obstarat, dohlédnout na očistu intimních partií, umytí rukou, v neznámém prostředí a při emočně náročných situacích dochází k inkontinenci. Žalobkyně nezvládá ani osobní aktivity, nedokáže se sama zabavit či zaměstnat na déle než 15 minut. Na podporu svých tvrzení předložila lékařskou zprávu ze dne 6. 3. 2023 vypracovanou specialistou v oboru dětské psychiatrie MUDr. E. T. a zprávu SPC ze dne 3. 3. 2023 – speciální ZŠ X a odkázala na další podklady, které již jsou součástí správního spisu. Dále požádala, aby mohla být přítomna jednání posudkové komise.

13. V odvolacím řízení byl vypracován posudek ze dne 18. 8. 2023, ev. č. SZ/2023/1479-PH-8 posudkovou komisí ve složení předsedkyně komise MUDr. L. K. a odborná lékařka z oboru pediatrie MUDr. A. M. (dále jen „posudek PK MPSV“). Žalobkyně nebyla jednání komise přítomna, posudková komise vyhodnotila, že zdravotní dokumentace byla pro posouzení dostatečná k projednání v nepřítomnosti. Žalobkyně nebyla s posudkovým závěrem seznámena. Komise vycházela z posudkového spisu PSSZ Praha 8 (LPS I), spisu odvolacího orgánu, sociálního šetření provedeného dne 18. 10. 2022 a odvolání podaného dne 9. 3. 2023. Dle diagnostického souhrnu se u žalobkyně jedná o infantilní autismus, mentální retardaci středně těžkou na podkladě vrozené genetické aberace, receptivní vývojovou dysfázii a thyreopatii. V odůvodnění posudková komise shrnula výsledek psychiatrického vyšetření ze dne 6. 3. 2023 a vyšetření praktické lékařky. K odvolacím námitkám bylo uvedeno následující. Zhoršená hybná koordinace není důvodem pro přiznání mobility jako nezvládnuté, nutnost doprovodu v exteriéru a potřebou dopomoci při orientaci, nikoli v lokomoci. Namítaná orientace a komunikace byly jako nezvládané přiznány. Preference sladkostí je v dětském věku obvyklá a není důvodem pro přiznání nezvládnutí stravování, žalobkyně se nají i napije samostatně, jídlo si naporcuje, dietu nemá. Namítané oblékání bylo přiznáno, vzhledem k tomu, že si

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

samostatně nevybere vhodné oblečení. Hygienu zvládne samostatně, kontrola či dohled není důvodem přiznání této aktivity jako nezvládnuté, obdobně i výkon fyziologické potřeby. Péče o zdraví a osobní aktivity jako nezvládané přiznány. Jako nezvládnuté základní životní potřeby tak shodně s prvostupňovým posudkem hodnotil péči o zdraví a oblékání, navíc ale jako nezvládnuté hodnotil také potřeby orientace, komunikace a osobní aktivity, ostatní sledované aktivity je schopna zvládat v přijatelném standardu. Výrokem tak je, že v případě žalobkyně ode dne 1. 5. 2022 a i k datu vydání prvostupňového rozhodnutí nešlo o osobu do 18 let věku, která se podle § 8 odst. 1 písm. d) nebo c) zákona č. 108/2006 Sb. považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni IV nebo III, šlo o osobu do 18 let věku, která se podle § 8 odst. 1 písm. b) tohoto zákona považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost). Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby a není schopna zvládat čtyři nebo pět základních životních potřeb. Doba platnosti posudku byla stanovena do května 2026.

14. Ve vyjádření k podkladům rozhodnutí doručeném žalovanému dne 2. 10. 2023 žalobkyně nesouhlasila s hodnocením, že zvládá základní životní potřeby stravování, tělesná hygiena a výkon fyziologické potřeby.
15. Napadeným rozhodnutím ze dne 15. 10. 2023 žalovaný prvostupňové rozhodnutí změnil tak, že žalobkyni se snižuje od května 2022 příspěvek na péči z 13 900 Kč na výši 6 600 Kč měsíčně. Žalovaný shrnul dosavadní řízení ve věci, obsah odvolání žalobkyně, relevantní zákonnou úpravu a posudek PK MPSV. K námitkám obsaženým ve vyjádření žalobkyně k podkladům uvedl, že nemají vliv na posudkový závěr, vše bylo podrobně vysvětleno v posudku PK MPSV, osobní přítomnost žalobkyně na jednání komise by neměla žádný přínos. Při hodnocení zvládání aktivit tělesné hygieny a výkonu fyziologické potřeby je žalovaný odkázán na lékařské nálezy, radu a erudici přisedícího odborného lékaře, u stravování je stěžejní, že žalobkyně je schopna se sama najíst i napít a jídlo si naporcuje, příprava stravy je pak obsahem péče o domácnost, která se u dětí neposuzuje. Upozornil, že stanovení schopnosti zvládat základní životní potřeby nezávisí na volné úvaze příslušného posudkového orgánu, nýbrž musí odpovídat stanoveným posudkovým kritériím vymezeným v příloze č. 1 k prováděcí vyhlášce, rozhodující je funkční dopad zdravotního postižení na schopnost zvládat základní životní potřeby, posudkové lékařství je založeno na důkazech.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

16. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu podle § 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“). Po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
17. Soud ve věci rozhodl bez jednání, neboť účastníci ve smyslu § 51 odst. 1 s.ř.s. souhlasili s projednáním věci bez nařízení jednání, soud rovněž postupoval dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) a b) s.ř.s.
18. Podle § 9 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb. *při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost.*
19. Podle § 9 odst. 3 zákona č. 108/2006 Sb. *schopnost zvládat základní životní potřebu uvedenou v odstavci 1 písm. j) se nehodnotí u osob do 18 let věku.*

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

20. Podle § 25 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb. *krajská pobočka Úřadu práce provádí pro účely posuzování stupně závislosti podle odstavce 3 sociální šetření, při kterém se zjišťuje schopnost samostatného života osoby v přirozeném sociálním prostředí. Sociální šetření podle věty první provádí příslušná krajská pobočka Úřadu práce také v průběhu hospitalizace osoby ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče, jestliže je této osobě poskytována u jednoho nebo postupně u více poskytovatelů zdravotních služeb následná nebo dlouhodobá lůžková péče pro tutéž nemoc nebo úraz trvající nepřetržitě déle než 60 dnů; podmínkou je, že tato skutečnost byla oznámena a doložena podle § 21 odst. 1 písm. e). Sociální šetření provádí sociální pracovník. O provedeném sociálním šetření vyhotovuje sociální pracovník písemný záznam, který na požádání předkládá posuzované osobě.*
21. Podle § 25 odst. 3 zákona č. 108/2006 Sb. *při posuzování stupně závislosti osoby vychází okresní správa sociálního zabezpečení ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, popřípadě také z vyšetření dětského klinického psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.*
22. Mezi účastníky je sporné hodnocení zdravotního stavu žalobkyně a otázka, zda a v jakém stupni splňuje podmínky pro přiznání příspěvku na péči, přičemž žalobkyně se na rozdíl od žalovaného domnívá, že vedle pěti základních životních potřeb hodnocených žalovaným jako nezvládané (orientace, komunikace, oblékání a obouvání, péče o zdraví, osobní aktivity) není schopna zvládat ani jiné základní životní potřeby, a to základní životní potřeby stravování, tělesná hygiena a výkon fyziologické potřeby. Žalovaný v napadeném rozhodnutí z hlediska hodnocení zdravotního stavu odkázal na závěry posudku PK MPSV s tím, že sám správní orgán není kompetentní zdravotní stav žalobkyně hodnotit. Soud se proto zaměřil na posudek PK MPSV a hodnotil jej z hlediska jeho komplexnosti a přesvědčivosti.
23. K posudkovému řízení se Nejvyšší správní soud opakovaně vyjádřil ve svých rozhodnutích, např. v rozsudku ze dne 21. 9. 2020, č. j. 1 Ads 224/2019-20, kde uvedl následující: „Posuzování závislosti na pomoci jiné fyzické osoby provádí posudkový lékař OSSZ a posudková komise žalovaného. Nejvyšší správní soud opakovaně judikuje, že posudkové řízení je specifickou formou správní činnosti (srov. § 16a zákona č. 582/1991 Sb.) spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Jde o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. Výsledkem posouzení je potom odborný posudek, který je pro správní orgán stěžejním důkazem, a na který je při nedostatku odborné erudice odkázán. Proto je třeba klást zvýšený důraz na jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost každého takového posudku. Tyto náležitosti posudek splňuje pouze v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným účastníkem řízení, výsledkům sociálního šetření a lékařským zprávám. Své závěry musí posudková komise náležitě podložit a odůvodnit. Je nezbytné, aby posudek obsahoval vysvětlení, jakým způsobem posudková komise hodnotila veškeré posudkové podklady, které z nich považovala za relevantní, případně z jakého důvodu se od závěrů uvedených v některých z nich odchýlila. Posuzovaný zdravotní stav potom musí být popsán dostatečně jasně a přesně, aby nevystávaly žádné další pochybnosti (srov. např. rozsudek ze dne 5. března 2015, č. j. 6 Ads 299/2014 – 25, či ze dne 30. 1. 2019, č. j. 6 Ads 34/2018 – 17).“ (podtržení doplněno – pozn. soudu)

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

24. „Posouzení stupně závislosti osoby pro účely rozhodování o příspěvku na péči v řízení v I. stupni i v řízení odvolacím musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti. Nenaplnění těchto požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53).
25. Dále je k tomu nezbytné uvést, že stejně tak jako správní orgán, ani soud nemůže přezkoumávat odbornou stránku posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti, nemůže tak sám o sobě posoudit, zda žalobkyni náleží příspěvek na péči a zda splňovala podmínky pro zařazení do určitého stupně závislosti. Soud však dle zásady volného hodnocení důkazů hodnotí předmětný posudek jako každý jiný důkaz, a to z toho hlediska, zda splňuje požadavky na přesvědčivost, úplnost a zda se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi.
26. Soud v souvislosti s námitkami žalobkyně shledal, že posudek PK MPSV, ze kterého napadené rozhodnutí vychází, shora uvedené požadavky nesplňuje a je nepřezkoumatelný.
27. Stupně závislosti se hodnotí podle počtu základních životních potřeb, které daná osoba není schopna bez cizí pomoci zvládat, od zařazení do konkrétního stupně závislosti se pak odvíjí i výše poskytovaného příspěvku na péči, což je specifikováno v § 11 zákona č. 108/2006 Sb.
28. Podle § 3 písm. g) zákona č. 108/2006 Sb. pro účely tohoto zákona se rozumí zdravotním postižením tělesné, mentální, duševní, smyslové nebo kombinované postižení, jehož dopady činí nebo mohou činit osobu závislou na pomoci jiné osoby.
29. Podle § 10 zákona č. 108/2006 Sb. u osoby do 18 let věku se při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby podle § 9 odst. 1 a při hodnocení potřeby mimořádné péče porovnává rozsah, intenzita a náročnost péče, kterou je třeba věnovat posuzované osobě se zdravotním postižením, s péčí, kterou je třeba věnovat zdravé fyzické osobě téhož věku. Při stanovení stupně závislosti u osoby do 18 let věku se nepřiblíží k potřebě péče, která vyplývá z věku osoby a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje. Mimořádnou péčí se rozumí péče, která svým rozsahem, intenzitou nebo náročností podstatně přesahuje péči poskytovanou osobě téhož věku.
30. Podle § 1 odst. 4 prováděcí vyhlášky za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.
31. Podle § 2 odst. 1 prováděcí vyhlášky při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby se posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládání základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přiblíží k tomu, zda

dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení.

32. Podle § 2a prováděcí vyhlášky platí, že *pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.*
33. Podle § 2b prováděcí vyhlášky pak platí, že *pokud osoba do 18 let věku nemá z důvodu nízkého věku a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje ještě vyvinutou schopnost zvládat některou ze základních životních potřeb nebo některou aktivitu, které jsou vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce, není pro účely posuzování stupně závislosti považována za osobu, která je neschopna základní životní potřebu zvládat. To neplatí, pokud osoba z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu při zvládání základní životní potřeby nebo některé aktivity, které jsou vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce, vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby.*
34. Podrobná kritéria pro posuzování schopnosti zvládat základní životní potřeby obsahuje příloha č. 1 prováděcí vyhlášky. Dle přílohy č. 1 písm. d) se za schopnost zvládat základní životní potřebu stravování považuje stav, kdy je osoba schopna 1. vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, 2. nalít nápoj, 3. rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, 4. najíst se a napít, 5. dodržovat stanovený dietní režim, 6. konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, 7. přemístit nápoj a stravu na místo konzumace, dle přílohy č. 1 písm. f) se za schopnost zvládat základní životní potřebu tělesná hygiena považuje stav, kdy je osoba schopna 1. použít hygienické zařízení, 2. dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, 3. provádět celkovou hygienu, 4. česat se, provádět ústní hygienu, holit se, dle přílohy č. 1 písm. g) se za schopnost zvládat základní životní potřebu výkon fyziologické potřeby považuje stav, kdy je osoba schopna 1. včas používat WC, 2. zaujmout vhodnou polohu, 3. vyprázdnit se, 4. provést očistu, 5. používat hygienické pomůcky.
35. V dané věci byl vypracován posudek PK MPSV ze dne 18. 8. 2023, který částečně potvrdil a částečně změnil závěry uvedené v prvostupňovém posudku ze dne 30. 12. 2022. Soud považuje posudek PK MPSV za nepřezkoumatelný.
36. Posudek zcela obecně shrnuje podklady, ze kterých vychází (posudkový spis, spis odvolacího orgánu, sociální šetření, odvolání). Blíže označuje pouze dvě lékařské zprávy, u nichž rovněž shrnuje jejich obsah, a to lékařskou zprávu z psychiatrického vyšetření ze dne 6. 3. 2023, u ní však není uveden ošetřující lékař, a lékařskou zprávu z vyšetření praktickou lékařkou, u které pro změnu není uvedeno datum vyšetření. Lze předpokládat, že se jednalo o lékařskou zprávu z psychiatrického vyšetření MUDr. T. ze dne 6. 3. 2023 a o lékařskou zprávu z vyšetření praktickou lékařkou MUDr. S. ze dne 22. 12. 2022, tyto skutečnosti však soud pouze dovozuje, přičemž shora uvedené označení podkladů není dostatečně určité. Posudek však alespoň uvádí konkrétněji obsah těchto dvou lékařských zpráv, byť nejsou dostatečně identifikovány. Jiné zprávy nejsou v posudku uvedeny.
37. Posudek neobsahuje žádná skutková zjištění ohledně zvládání základních životních potřeb žalobkyní, obsahem posudku je pouze shrnutí výše uvedených lékařských zpráv a souhrn diagnóz, následně však již posudek bez jakýchkoli zjištění ohledně zvládání životních potřeb pouze konstatuje, že žalobkyně nezvládá životní potřeby péče o zdraví, oblékání, orientaci, komunikaci a osobní aktivity. Komise zřejmě vycházela ze shora uvedených zpráv, nicméně tyto zprávy sice popisují zdravotní stav žalobkyně, nicméně komplexně nepopisují jednotlivá kritéria zvládání základních životních potřeb uvedená

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

v příloze č. 1 k prováděcí vyhlášce žalobkyní. Takové hodnocení je přitom nezbytné, neboť, jak je uvedeno výše, pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k prováděcí vyhlášce, platí, že není schopna tuto základní potřebu zvládat jako celek.

38. Z posudku plyne, že komise považovala za zvládnuté životní potřeby mobility, stravování, tělesné hygieny a výkon fyziologické potřeby. Ani ohledně těchto potřeb však nejsou uvedena žádná skutková zjištění, ani není uvedeno, zda a jakým způsobem bylo hodnoceno naplnění jednotlivých aspektů základních životních potřeb ve smyslu přílohy č. 1 k prováděcí vyhlášce, ani z jakých podkladů při tom komise vycházela. Komise se ke zvládání těchto základních životních potřeb vyjádřila pouze velmi stručně v souvislosti s vypořádáním odvolacích námitek žalobkyně, dané potřeby však komplexně dle kritérií přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky nehodnotila, neuvedla ani, z jakých podkladů vycházela.

39. Ze správního spisu se podává, že dle posudku ze dne 3. 1. 2018 č.j. LPS/2017/3413-P8_CSSZ žalobkyně nebyla schopna samostatně zvládat sedm základních životních potřeb, tj. orientace, komunikace, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity, z důvodu středně těžkého infantilního autismu v terénu mentální retardace, jde o chromozomální aberaci. Na základě toho jí byl rozhodnutím správního orgánu I. stupně ze dne 4. 4. 2018 přiznán příspěvek na péči od prosince 2017 pro nezvládání sedmi základních životních potřeb. Nyní prvostupňový posudek shledal nezvládání pouze dvou základních životních potřeb a posudek PK MPSV nezvládání pěti základních životních potřeb, v posudku PK MPSV však není nijak objasněno, v čem mělo oproti stavu ke dni 3. 1. 2018 dojít ke zlepšení zdravotního stavu žalobkyně, když komise nyní shledala, že žalobkyně dříve nezvládnuté potřeby tělesná hygiena a výkon fyziologické potřeby již zvládá.

40. Jak je patrné z výše citovaných ustanovení právních předpisů, je při hodnocení zvládání základních životních potřeb nezbytné patřičně zohlednit též věk posuzované osoby, přičemž referenčním kritériem je porovnání péče, kterou je potřeba věnovat zdravé osobě téhož věku, s péčí, kterou je třeba věnovat osobě se zdravotním postižením. Z posudku však není patrné, jaké činnosti či dovednosti má z hlediska jednotlivých potřeb dle názoru komise zvládat zdravé dítě, není uvedeno, zda komise přitom vycházela z určité metodiky, zda se jedná o metodiku dle Instrukce náměstkyně pro řízení sekce sociálně pojistných systémů č. 15/2016, č.j. MPSV-2016/167372-740, účinnou od 1. 9. 2016 (dostupnou na webových stránkách žalovaného), jejímž obsahem jsou pokyny k postupu lékařské posudkové služby při posuzování zdravotního stavu pro účely příspěvku na péči a v jejíž příloze je popsán psychomotorický vývoj dítěte s ohledem na jeho věk (tzv. věkové standardy), či zda komise postupovala podle jiné metodiky. Takové úvahy komise nejsou z posudku seznatelné, není tak zřejmé, s jakými věkovými standardy komise stav a dovednosti žalobkyně porovnávala, to rovněž způsobuje nepřezkoumatelnost posudku. Odkaz na určitý věkový standard se v posudku objevuje pouze jednou u základní životní potřeby stravování, a i tehdy velmi stručně, u ostatních životních potřeb není popsáno, zda byl věk žalobkyně zohledněn a zda při hodnocení bylo provedeno patřičné srovnání. S ohledem na tuto nepřezkoumatelnost neprováděl soud k důkazu žalobkyně odkazovanou Instrukci č. 15/2016, neboť je nezbytné, aby komise nejprve svoje úvahy doplnila a uvedla, z čeho v posudku vycházela.

41. Pokud jde o základní životní potřebu stravování, v posudku je k ní pouze uvedeno, že *preferenze sladkostí je v dětském věku obvyklá a není důvodem pro přiznání nezvládnutí*

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

stravování, posuzovaná se nají i napije samostatně, jídlo si naporcuje, dietu nemá. Žalobkyni bylo v době zhotovení posudku PK MPSV 16 let, tedy se svým věkem již blížila spíše věku dospělých. Jak již bylo uvedeno, u nezletilých má být referenčním kritériem péče, kterou je třeba poskytovat zdravé osobě téhož věku, jistě totiž záleží na tom, zda je posuzovaná osoba již ve věku dospívajícího či např. předškoláka. Z posudku však není jasné, zda byla situace žalobkyně skutečně porovnávána s jejími zdravými vrstevníky, v posudku to není jasné uvedeno, formulace „v dětském věku“ je vágní, není z ní zřejmé, jaký referenční věk komise posuzovala a jaký je běžný standard pro zdravého vrstevníka, formulace spíše navozuje, že žalobkyně byla porovnána s osobami nižšího věku. Stravovací návyky šestnáctileté osoby se patrně blíží spíše dospělým než dětem, závěr, že pro dospívající osoby je obvyklé, že nejsou schopny konzumovat nic než sladkost, je i z laického pohledu těžko přijatelný. Chybí také vypořádání aktivit uvedených pod písm. d) v příloze č. 1 k prováděcí vyhlášce. Je třeba poukázat též na to, že dle záznamu ze sociálního šetření ze dne 18. 10. 2022 žalobkyně jídla neodlišuje a nedokáže si přiměřeně vybrat, což navozuje, že není schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny. Posudek PK MPSV se však o tom vůbec nezmiňuje, je v rozporu se závěry sociálního šetření, ale k tomuto rozporu se nijak nevyjadřuje a neuvádí přitom jiný zdroj, ze kterého by opačné závěry vyplývaly. Chybí i dostatečné vypořádání se s odvolacími námitkami, kdy dle odvolání žalobkyně není schopna si stravu vybrat (což koresponduje se sociálním šetřením – pozn. soudu), nerozlišuje, co zrovna požívá, nemá pojem o vhodnosti konzumace té které potraviny pro daný účel, absentuje u ní pocit sytosti. K vypořádání těchto námitek přitom nedostačuje pouze zmínka, že v dětském věku je preference sladkého obvyklá a žalobkyně zvládne jídlo i pití požit samostatně. Je třeba též zdůraznit, že dle zprávy MUDr. T. ze dne 6. 3. 2023 žalobkyně trpí od narození středně těžkou mentální retaradací s těžkou pervazivní vývojovou poruchou autistického spektra. Závěr učiněný PK MPSV ohledně zvládání základní životní potřeby stravování tak není založený na dostatečných skutkových zjištěních a je nepřezkoumatelný.

42. K základní životní potřebě tělesná hygiena a výkon fyziologické potřeby je pouze uvedeno, že kontrola či dohled není důvodem přiznání jako nezvládnuté. V posudku není vůbec zohledněn obsah lékařské zprávy MUDr. T. ze dne 6. 3. 2023, dle které žalobkyně potřebuje stálou pomoc při osobní hygieně (dočišťování zubů, dotírání po velké potřebě), zejména během menstruace, někdy se při smíchu pomoci, rovněž, jak je uvedeno výše, trpí od narození středně těžkou mentální retaradací s těžkou pervazivní vývojovou poruchou autistického spektra. Uvedené žalobkyně namítala rovněž v odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí, kde popisovala, že u osobní hygieny potřebuje vždy alespoň verbální asistenci, pevná intervence je pak třeba při péči o chrup, u mytí vlasů a stříhání nehtů a zvláštní hygienická péče je třeba během menstruace. Rovněž k výkonu fyziologické potřeby žalobkyně v odvolání sdělila, že se neobejde bez pomoci pečující osoby, zejména pokud jde o výkon velké potřeby, kdy pečující osoba musí přinejmenším dohlédnout na očistu intimních partií, pokud je žalobkyně v neznámém prostředí, často dochází k inkontinenci. Tyto skutečnosti však nejsou nikde v posudku zohledněny, ani nejsou uvedeny jiné skutečnosti, které by je vyvracely. Navíc i dle záznamu ze sociálního šetření by se žalobkyně bez dohledu nemyla vůbec a někdy je třeba i pomoc, stejně tak i u výkonu fyziologické potřeby je někdy nutná pomoc, zejména při očištění po stolici a při menstruaci. Opět je zcela opomenuto, že dle § 2a prováděcí vyhlášky platí, že pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat jako celek. Mezi aktivity, které jsou hodnoceny pro zvládání potřeby tělesné hygieny, přitom patří např. schopnost dodržovat tělesnou hygienu či provádět ústní hygienu, u potřeby výkon fyziologické potřeby je to zase např. schopnost včas používat WC, provést očistu a používat hygienické pomůcky. Dle lékařské zprávy ze dne 6. 10. 2023 a záznamu ze sociálního šetření žalobkyně tyto aktivity zjevně není schopna samostatně zvládat, komise v posudku PK MPSV přesto došla k závěru, že v případě žalobkyně jsou základní životní potřeby tělesná hygiena a výkon fyziologické potřeby zvládané bez toho, aniž by tento rozpor nějak vysvětlila. Navíc u posouzení zvládání těchto dvou základních potřeb zcela absentuje porovnání schopností se zdravými vrstevníky žalobkyně. Posudek nijak nehodnotí dopad mentálního (duševního) postižení žalobkyně na schopnost zvládat tyto základní životní potřeby, evidentně se vyjadřuje pouze k fyzickým schopnostem žalobkyně. I v tomto případě tak závěr ohledně zvládání těchto základních životních potřeb není založený na dostatečných skutkových zjištěních a je nepřezkoumatelný.

43. Posudková komise rozhodovala výlučně na základě písemných podkladů, žalobkyni k ústnímu jednání nepřizvala, přestože žalobkyně žádala, aby mohla být jednání komise přítomna. Přitom dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2011 č.j. 4 Ads 82/2011-44: *„Přímé osobní vyšetření posuzované osoby lékařem okresní správy sociálního zabezpečení a posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí by v řízení o příspěvku na péči podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, mělo být pravidlem. Takové pravidlo však nemůže platit bezvýjimečně a vždy musí být náležitě zohledněny konkrétní okolnosti projednávaného případu.“* Z tohoto rozsudku dále vyplývá, že v dané souvislosti je nutné zabývat se otázkou, zda by přímé vyšetření posuzované osoby mohlo ve věci přinést něco nového a zda by to mohlo nějak změnit zjištěný skutkový stav. Posudková komise se vyjádřila tak, že použitá dokumentace byla dostačující k posouzení v nepřítomnosti žalobkyně. Nicméně, jak už bylo výše vícekrát konstatováno, práce s podklady byla provedena zcela nedostatečně a totéž se týká vedených úvah. Skutečnost, že žalobkyně nebyla komisí vyšetřena, tak k přesvědčivosti posudku nepřispívá. V rozsudku ze dne 20. 5. 2015, č. j. 3 Ads 214/2014-25, pak Nejvyšší správní soud uvedl, že *„[k] stěžovatelově námitce, že pro hodnocení jeho závislosti nestačí vycházet jen z písemných podkladů, Nejvyšší správní soud poznamenává, že je vždy na zvážení konkrétních okolností případu, zda může být objektivizace zjištění zdravotního stavu posuzovaného provedena i bez toho, aniž by posuzovaný byl osobně přešetřen v komisi. V posuzované věci přitom jednotlivé indicie nasvědčují tomu, že k osobnímu vyšetření dojít mělo. Zvláštní význam má totiž takové vyšetření v případech, kdy existují rozpory mezi posudkovým hodnocením a podkladovými materiály. Právě osobní vyšetření posuzovaného slouží k tomu, aby si komise vytvořila opravdu ucelený obrázek o jeho zdravotním stavu a zodpovědně zdůvodnila, z jakých okolností rozpory pramení, a proč se přiklonila k závěru, který zcela nekoresponduje s nálezy ošetřujících lékařů či sociálního šetření.“*

44. Ze shora uvedeného tak vyplývá, že posudek PK MPSV nelze z hlediska závěrů ohledně zvládání základních životních potřeb (především namítaného stravování, tělesné hygieny a výkonu fyziologické potřeby) považovat za úplný a přesvědčivý, s námitkami žalobkyně uplatněnými v odvolání se komise v posudku dostatečně nevypořádala, k rozporným informacím uvedeným v záznamu ze sociálního šetření a v lékařských zprávách se dostatečně nevyjádřila. Přitom, aby mohl být posudek přesvědčivý, musí se srozumitelně a bez vnitřních rozporů vypořádat se všemi relevantními skutečnostmi, musí obsahovat vysvětlení, jakým způsobem byly hodnoceny veškeré posudkové podklady,

případně také z jakých důvodů se komise odchýlila od závěrů v nich uvedených. Těmto požadavkům však posudek PK MPSV nedostál.

45. Na základě toho soud považuje posudek PK MPSV za nepřezkoumatelný, zároveň soud shledal, že skutkový stav, který byl podkladem posudku, vyžaduje zásadní doplnění (§ 76 odst. 1 písm. a) a b) s.ř.s.).
46. V rozsudku ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009-104, Nejvyšší správní soud zdůraznil, že: *„...posudek uvedené posudkové komise a posudek lékaře úřadu práce správní orgán hodnotí jako každý jiný důkaz. S ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, pokud z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. K závěrům o úplnosti a přesvědčivosti posudku posudkových komisí MPSV správní orgán dospěje jen tehdy, pokud se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především pak s těmi, které namítá účastník uplatňující nárok na příspěvek na péči. Posudek musí obsahovat náležité zdůvodnění svého posudkového závěru tak, aby byl tento závěr přesvědčivý pro účastníka i správní orgán. Z těchto hledisek je správní orgán povinen při posuzování věci posudek PK MPSV vyhodnotit. K tomu je dále třeba uvést, že hodnocení správních orgánů nepodléhá odborné lékařské závěry posudků, neboť k tomu správní orgány nemají odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení podmínek nároku příspěvku na péči závisí. Toto omezení ovšem nezabavuje správní orgány povinnosti hodnotit ve správním řízení provedené důkazy, a tudíž i správnost posudků z hlediska jejich úplnosti a přesvědčivosti.“* (podtržení doplněno – pozn. soudu)
47. Posudky PK MPSV jsou stěžejním podkladem pro rozhodnutí ohledně stanovení příspěvku na péči, správní orgán sám nemůže učinit závěr ohledně toho, jakým stupněm závislosti posuzovaná osoba trpí, jedná se o odbornou otázku, která musí být posouzena lékařem. Jestliže je posudek nedostatečný, nepřesvědčivý a neobsahuje všechny nezbytné náležitosti, nemůže tyto vady správní orgán sám zhojit, protože k tomu nemá potřebnou odbornou erudici. Pokud však správní orgán z vadného posudku vyjde, trpí vadou i příslušné správní rozhodnutí, neboť není dostatečně zjištěn skutkový stav, příp. se jedná též o vadu nepřezkoumatelnosti. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vyšel z obsahu posudku PK MPSV, jeho řádné zhodnocení však neprovedl. Konstatoval sice, že stanovení schopnosti zvládat základní potřeby nezávisí na volné úvaze posudkového orgánu a musí odpovídat posudkovým kritériím stanoveným v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky, prakticky ale nepřezkoumal, zda posudková komise tyto otázky dle uvedených posudkových kritérií a na základě skutečností vyplývajících ze sociálního šetření a předložených lékařských zpráv opravdu hodnotila. Žalovaný opomenul, že posudek vykazuje výše uvedené vady. Za této situace si měl žalovaný vyžádat věcné doplnění posudku PK MPSV, což však neučinil. Tím zatížil napadené rozhodnutí nedostatečným zjištěním skutkového stavu a nepřezkoumatelností.
48. V dalším řízení, v němž bude žalovaný vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s.ř.s.), si žalovaný vyžádá od posudkové komise MPSV doplnění posudku stupně závislosti žalobkyně ze dne 18. 8. 2023. V tomto posudku komise řádně uvede, z jakých všech konkrétních podkladů vycházela, co bylo jejich obsahem, jaká zjištění učinila ohledně zvládání základních životních potřeb žalobkyně (zejména co se týče namítaných základních životních potřeb stravování, tělesná hygiena a výkon fyziologické potřeby), a jak tato zjištění vyhodnotila. U jednotlivých základních potřeb řádně a přezkoumatelně vyhodnotí naplnění kritérií uvedených v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky, uvede příslušné věkové standardy a jejich zdroj, odůvodní, zda některá kritéria s ohledem

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

na věk žalobkyně neposuzovala či je posuzovala jinak, vypořádá se se všemi potížemi a námitkami vznesenými žalobkyní i zjištěními vyplývajícími z konkrétních podkladů včetně záznamu ze sociálního šetření a s případnými rozpory, dle možností provede osobní vyšetření žalobkyně, vysvětlí a věcně zdůvodní, pokud se v hodnocení zvládnutí některé základní životní potřeby odchýlí od předchozích posudků. V návaznosti na doplnění posudku PK MPSV a sdělení stanoviska žalobkyně k tomuto doplnění žalovaný vyhodnotí, zda posudek v souladu se shora uvedenou judikaturou splňuje požadavky na úplnost, přesvědčivost a zda se náležitě vypořádává se všemi relevantními skutečnostmi a námitkami žalobkyně, následně ve věci znovu rozhodne.

49. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobkyně byla v řízení úspěšná, ale žádné náklady jí nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 9. září 2024

Mgr. Kateřina Peroutková v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.